

Nr 243.

Av herr **Lindhagen**, om avskaffande av inträdes-, flyttnings- och avslutningsexamina vid vissa skolor.

En på skolans dagordning stående fråga är den stora allmänhetens önskan, att det forcerade examensväsendet, »examen rigorosum», avskaffas. Vid universitetet lär detta omsider ägt rum. Man får tentera i ett ämne i sänder och betyget gäller för avsevärd tid framåt. Slutexamen är blott en formsak och består huvudsakligen i sammanförande av tentamensbetygen.

Examen rigorosum består däremot fortfarande i skolan. Småbarn och ungdom tvingas trots genomgångna kurser med slutbetyg i olika ämnen att vid övergång till högre stadier underkastas en slutexamen av ovidkommande på en gång uti alla ämnen. Detta vid äventyr, att yppade bristande kunskaper för tillfället på godtyckliga frågor föranleda ett underkännande och ett grusande måhända av framtidsförhoppningar. Man kan tänka sig vilket lidande detta är för denna unga generation med ännu icke tränade hjärnor. En oerhörd överansträngning föregår detta inferno och många tappa koncepterna av nervositet, livrädda för sitt lilla öde. Åtskilliga ha lyckan att få en välvillig tentator, andra råka ut för ett hårdare sinne, som anser att man bör »klämma åt dem». Till detta kommer numera här och var obehörig benägenhet hos högsta vederbörande att, utan hänsyn till människornas öden, »minska tillströmningen», ja till och med att tillåta det av konkurrenshänsyn för vidmakthållande av ett monopol för redan kreerade.

Denna förvånande ordning innebär även ett attentat mot enhetsskolan och mot vanlig rättvisa. De barn, vilkas föräldrar ha råd att bestå dem dyrbara privetlektioner, ligga i denna kamp för livet över dem, som komma rån fattigare hem och måste försaka insiktsfull vägledning och träning.

Den stora tillströmningen till allmänna läroverkens första klass regleras också hänsynslöst i detta lidandets tecken. Man tror sig på detta sätt gallra eleverna efter förtjänst, vilket av antydda skäl och vid en så ung barnålder är icke blott orättvist utan säkerligen ofta ett svårt misstag. Sådana spektakel som, åtminstone någon tid, anordnats för gallring av sökande till vissa specialhögskolor såsom exempelvis skogsinstitutet och tandläkareinstitutet strida emot förnuftet och utmana löjet.

På grund härav hemställes,

att riksdagen ville, med anledning av propositionen om det högre skolväsendet, besluta eller hos Kungl. Maj:t förorda till övervägande avskaffandet av de brutala, orättvisa, äventyrliga och ändamålslösa inträdes-, flyttnings- och avslutningsexamina, den så kallade examen rigorosum.

Stockholm den 18 mars 1927.

Carl Lindhagen.